

Kitelepítésünk 70. évfordulója alkalmából

A Galántai járásban Nagyfödemes tiszta magyar falu volt. Családom már az 1500-as évek óta lakta.

1946 októberében megkaptuk az úgynevezett fehér lapot, minden családtag személyre szólóan. Öten voltunk testvérek. A bátyám, aki 1919-ben született, amikor megkaptuk a határozatot, orosz hadifogságban volt, ezért nincs rajta a listán.

Mária és Júlia testvéreim 1946 őszén férjhez mentek. Mária nővérem helyben, Nagyfödemesen, így ő a férjével együtt áttelepült velünk. Júlia nővérem Illésházára ment férjhez, ők nem kerültek kitelepítésre.

Nemzetközi egyezmény alapján annyi magyart telepítettek át, ahány magyarországi szlovák lakos jelentkezett áttelepítésre, így kb. 450 családról van szó, nem az egész faluról. Ingóságait hozhatták magukkal, az állatok száma nem volt korlátozva.

A kitelepítettek helyére tótkomlói szlovákok kerültek.

Viszont apai nagyapám velünk jött. A legfiatalabb fia szintén orosz hadifogságba került, és szabadulása után Csehszlovákia nem fogadta vissza a magyar hadifoglyokat.

1947. május 3-án bevagoníroztak bennünket a diószegi vasútállomáson. 1947. május 10-én reggel a mohácsi vasútállomáson ráírták a vagonokra, hogy kit hova visznek. A mi családunk ezt olvashatta: Takács János, Lánycsók, Mátyás u. 314.sz. Teherautók vittek ki minket Lánycsókra.

Ahogy visszaemlékszem, útközben sokat álltak a szerelvények. Pusztaszabolcson egy egész napot. Ott az asszonyok összefogtak és elmentek húst vásárolni, és bográcsban gulyást főztek a sínek között.

A bátyámat 1947 nyarán engedték haza a fogságból Lánycsókra, a falu jegyzője kísérté el hozzánk. Édesapám kinn volt az udvaron, amikor a bátyám megérkezett. Nem ismerte meg a saját fiát, olyan sovány volt.

A szétszakítottság nem múló fájdalom bennünk, még élőkben.

A nővérem, nagynénéim, nagybátyáim és az unokatestvérek mind Nagyfödemesen maradtak.

A falu polgármestere az 50., 55., 60., 65. évfordulókra hazahívta a kitelepítetteket. Egyre fogyunk, minden alkalommal kevesebben vagyunk a találkozózn.

Mindez 70 éve történt. Múlik az idő, öregszem, de még mindig nem tudok sírás nélkül beszélni a kitelepítésről.

1700/1946

Takács Márta

Pán, Pani

MÁRTA TAKÁCS

Parti Takács

született 1911.

urnák, urnónek

Velký Fojtnos 3. 11.

Ckr. Galanta

Igazolvány.

Potvrdenie.

Igazolom, hogy Ön a Csehszlovákiából áttelepítésre kijelölt magyar nemzetiségű személyeknek a csehszlovák kormány által a magyar kormánynak 1946. augusztus 26-án átnyújtott névjegyzékében szerepel és ennek alapján a csehszlovák-magyar Vegyesbizottság VII. sz. véghatározata értelmében magyar konzuli jogvédelemben részesül.

Igazolom továbbá, hogy a csehszlovák-magyar Vegyesbizottság VII. sz. véghatározata az Ön számára tényleges áttelepítése napjáig a következő különleges jogi helyzetet biztosítja:

- 1. Az áttelepülő f. évi július hó 8-tól mentesül a katonai szolgálattal kapcsolatos minden kötelezettségtől.
- 2. Az áttelepülő f. évi augusztus hó 26-tól semmiféle adót, szolgáltatást és illetéket, illetve egyéb pénzügyi természetű közigazgatási kötelezettséget teljesíteni nem köteles. Az áttelepülő semmiféle módon nem vonható felelősségre azért, hogy fenti kötelezettségeinek eddig eleget nem tett, tehát eddigi adótartozásaiért sem.
- 3. A Csehszlovákiából Magyarországra kitelepítésre kijelölt személy ingó vagyona fölött szabadon rendelkezik.

Felhívom figyelmét arra, hogy a csehszlovák kormány a lakosságcsere-egyezményhez csatolt jegyzőkönyv VII. bek. értelmében kötelezte magát, hogy a vagyonekhozó intézkedések végrehajtását felfüggeszti, az idézett jegyzőkönyv VIII. bek. szerint létminimumot biztosító segílyt folyósít az állásukból elbocsátott volt közalkalmazottnak, a IX. bek. szerint pedig a csehszlovák kormány kötelezte magát az 1945. október 25-iki határozata pontos végrehajtására, amely magyarokat illetően a 108/45. Sb. elnöki dekrétum végrehajtását felfüggeszti. E kötelezettség vállalása óta, tehát 1946. február 27-e óta csehszlovákiai magyar tulajdonát, vagy tulajdonrészét a 108/45. Sb. elnöki dekrétum, vagy más törvényes rendelkezés alapján sem elkozzni, sem zár alá venni nem lehet, tehát „národný správca” sem rendelkezhet ki, viszont kérheti a nemzeti felügyelőség azonnali megszüntetését és elszámoltatását.

Felkérlek, hogy amennyiben személyét bármilyen joghátrány érné, ezt haladéktalanul jelentse hivatalomnak, hogy a hatósági közegek egyezményesért eljárását a csehszlovák külügyminiszteriumnak, továbbá kormányomnak jogorvoslat céljából azonnal tudomására hozzam.

Dr. Wagner Ferenc sk. magyar meghatalmazott

Pozsony, 1946. okt. 8-án.

Potvrdujem Vám, že Vaše meno je uvedené v ozname presídliť sa majúcih osôb maďarskej národnosti z CSR do Maďarska, ktorý odovzdala čl. vláda maďarskej vláde dňa 26. augusta 1946 a na základe toho používate v smysle 7. rozhodnutia čl.-maď. Smiešanej komisie maďarskej konzulárnej ochrany.

Potvrdujem Vám ďalej, že rozhodnutie čl.-maď. Smiešanej komisie č. 7. poskytuje Vám osobitné právne postavenie až do dňa Vášho skutočného presídlenia a sice následovne:

- 1. Presídlenie sa oslobodzujú počinajúc dňom 8. júla 1946 od všetkých povinností, týkajúcich sa vojenskej služby.
- 2. Počinajúc dňom 26. augusta 1946 nemožno od presídlenecov vymáhať nijaké dane, dávky a poplatky, resp. plnenia iných verejnoprávnych záväzkov finančného rázu. Presídlenec nebudú nijakým spôsobom stíhaní preto, že doteraz nespĺnili horeuvedené povinnosti.
- 3. Osobám určeným na presídlenie z Československa do Maďarska patrí voľná dispozícia s ich hmotným majetkom.

Upozorňujem Vás na to, že v smysle 7. bodu Protokolu, pripojeného k Dohode o výmene obyvateľstva, zaviazala sa čl. vláda, že suspenduje všetky opatrenia na zhabanie majetku osôb maďarskej národnosti, v 8. bode cit. Protokolu zaviazala sa čl. vláda, že bude vyplácať existenčné minimum pre prepustených vorejných zamestnancov, a podľa 9. bodu zaviazala sa čl. vláda presne vykonať usnesenie čl. vlády zo dňa 25. okt. 1945, ktoré zrušuje dekrét prez. rep. č. 108/45. Počnúc teda týmto záväzkom zo dňa 27. febr. 1946 nemožno ani zhabať ani zaisťiť majetok alebo majetkovú časť osoby maďarskej národnosti na základe nar. č. 108/45 ani na základe iného nariadenia, nemôže byť teda na taký majetok uvalená ani národná správa.

Vyzývám Vás, aby ste v prípade akejkoľvek právnej ujmy hlásili vec neoddkladne môjmu úradu, aby som mohol takého porušenie Dohody so strany výkoných orgánov hlásiť hneď čl. ministerstvu zahr. vecí, ďalej maď. vláde cieľom zjednanja nápravy.

Dr. Wagner Ferenc v. r. maďarský zmocnenec

Bratislava, dňa 8. okt. 1946.

Ez az ucp nevesselt
FEHER L Á P

1813/1947 sz. ...
Pezsöny, 1947 április 18.

Értesítem, hogy a csehszlovák hatóságok közlése szerint Önt és családját a magyar-csehszlovák lakosságcsere keretében Magyarországra az első 3.463 család között telepítik át. Az átteleplés pontos napját a szállítási terv kidolgozása után fogom közölni.

Tájékoztatásul közlöm, hogy visszamaradó ingatlan vagyona a magyar-csehszlovák Vegyesbizottság 10. számú Véghatározata III. bek. 1. pontja alapján szervezett helyi összeíró bizottság útján összeírás tárgyát képezi.

A helyi összeíró bizottság tagjai: egy magyar hivatalnok, egy csehszlovák jegyzőkönyvvezető, egy vagy két összeíró bizalmi és egyegy a vagyonátvételre kijelölt csehszlovák hivatalnok.

A jelen értesítés vétele után azonnal szerezz be ingatlan vagyónra vonatkozó összes igazoló okiratot /telekkönyvi kivonatot, adás-vételi és csereszázódécek, hagyatékatadó végzéseket, bírói ítéleteket, községi bizonyítványok stb./ Az okiratokat a csehszlovák hatóságoknak díjmentesen kell kiállítani.

Felhívom nyomatékosan figyelmét arra, hogy az összeírás során minden ingatlan vagyontárgyát be kell jelentenie, mivel utólagos bejelentés arvenyosítás igaz. hogy akadályokba ütközne. Az elkövetett ingatlanokat is be kell jelentenie.

Azonnal szerezzon be az adóhivataltól pontos és részletes kimutatást adóhátalékaikról.

Felhívom figyelmét arra, hogy átteleplésekor minden ingóságát magával viheti. Csatolom a magyar-csehszlovák Vegyesbizottság 26. számú Véghatározatát.

Végül értesítem, hogy az ingóságok előzetes összeírásakor - amely csak a szükséges férőhely nagyságát /vagonok számát/ van hivatva megállapítani - minden ingóságát jelentse be.

Meghatalmazott helyett:

Berecz Kálmán s.k.

Takács Lajos
.....úrnak, úrnőnek,

nonfideles
.....

Együtt átteleplő családtagok:

TORNAYAI *Mária* 1898 Édesanya
Mária 1927 Nővére
Lúcia 1922 Nővére
Flóra 1926 Nővére
Mária 1947

